

Dizgeli Eğitime Dayalı Gitar Dersi Öğretim Programının Öğrencilerin Başarı Düzeyine Etkisi

Tuba YOKUŞ^a

Özet

Bu araştırma Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları lisans programında yer alan bireysel çalgı gitar dersi için dizgeli (programlandırılmış) eğitime dayalı olarak hazırlanan öğretim programının gitar öğrencilerinin başarı düzeyine etkisini saptamak amacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda “Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Deneysel Desen” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu (N=10), Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2008-2009 eğitim-öğretim yılında gitar eğitimine devam eden ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf gitar öğrencileri oluşturmaktadır. 14 haftayı kapsayan ve 14 üniteden oluşan gitar dersi öğretim programı deney grubuna uygulanırken, kontrol grubunda ise var olan normal süreçte eğitim-öğretime devam edilmiştir. Araştırmanın verilerini elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Başarı Testi kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesiyle elde edilen sonuçlarda, deney grubundaki öğrencilerin uygulama süreci sonunda gitar dersi başarı düzeylerinde artış olduğu görülmüş; ayrıca bu artışın kontrol grubuna oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, gitar eğitiminde dizgeli eğitim modeline göre hazırlanmış öğretim programının öğrencilerin gitar dersi başarı düzeylerini arttırmada klasik eğitime göre yapılan gitar eğitiminden çok daha etkili ve geliştirici olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Dizgeli eğitim, Gitar Dersi Öğretim Programı, Gitar Dersi Başarısı.

Impact of Guitar Course Education Program Based on Programmed Education on the Success Level of the Students

Absract

This study has been carried out in order to determine the impact of the guitar course education program related with the individual instrument guitar based on programmed education, which is included in Bachelor's programs of the Education Institutes, Departments of Fine Arts Education, Major Music Education on the success level of guitar students in Turkey. It is modeled on the Pretest-Posttest Control Group Design. Participants (N=10) in this research are second-year, third-year and fourth-year college students in guitar performance majors during the 2008-2009 calendar year at the

^a Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, tubayokus@gop.edu.tr, Tokat.

Department of Music Education at Marmara University. The designated program for guitar education, which was particularly prepared for this research, is applied to the students in the experimental group throughout fourteen weeks whereas students in the control group keep following the regular curriculum. During the assessment process, an achievement test is used, which was developed by the researcher. As a result, students in the experimental group demonstrated considerable improvement in terms of achievement in their guitar classes. Furthermore, improvement that was accomplished by the experimental group is significantly advanced compared to the students in the control group. In sum, it shows that the program, which is particularly prepared for this research, outstandingly enhances students' achievement in their guitar classes compared to the students who are educated with traditional methods.

Key words: Programmed Education, Guitar Course Education Program, Guitar Course Achievement.

Giriş

Sanat eğitiminin başlıca dallarından birini oluşturun müzik eğitimi; müziğin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerinin etkili, verimli ve yararlı bir biçimde gerçekleşmesini sağlayıcı müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsamaktadır (Uçan, 2005: 30). Müzik eğitimcisi adayının, lisans eğitimi boyunca aldığı alan dersleri içerisinde yer alan çalgı eğitimi ise; karmaşık ve güç birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenimini içeren müzik eğitiminin en önemli ve anlamlı boyutlarından biridir (Çilden, 2006: 541).

Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında bireysel çalgı kapsamında yer verilen gitar dersi, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda; "aşamalı olarak teknik alıştırmaya ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsamaktadır" şeklinde tanımlanmıştır (YÖK, 1998).

Lisans Programı alan ve alan eğitimi dersleri kapsamında ele alınan bireysel çalgı dersinin bir boyutunu oluşturan klasik gitar eğitiminde, öğrencilerin gitar çalma davranış ve becerilerinin yanında, müziksel davranış ve birikimlerinin de geliştirilmesinin hedeflendiği söylenebilir. Gitar eğitimi sürecinde öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar çeşitlilik göstermekle birlikte, esas olarak bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olmak üzere üç ana kümede toplanabilir. Bilişsel davranışlar daha çok zihne, duyuşsal davranışlar daha çok hisse, devinişsel davranışlar ise daha çok harekete ve onun fizyolojik

temeli olan kas ve iskelet sistemine dayanmaktadır (Uçan, 2005: 94).

Öğrenme sürecinde bütün bu alanlar birbirleri ile etkileşim içindedir ve gitar dersi her ne kadar daha çok devinişsel davranışların kazandırılmasına yönelik bir alan olarak düşünülse de, öğretim programlarında öğrencilere kazandırılması öngörülen becerilerin bu üç öğrenme alanını kapsayacak şekilde oluşturulması, nitelikli bir eğitim açısından son derece önemli görülmektedir. Bu doğrultuda gitar eğitimi için hazırlanacak bir öğretim programının bu üç alanın her birini kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Dizgeli (programlandırılmış) eğitimde, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlara yönelik belirlenen hedef davranışlar birbirleri ile iç içedir. Öğrenilmiş davranışların hiçbirisi tümüyle tek bir alana girmez. İçerik, hedef-davranışları kazandıracak biçimde ünite ve konuların düzenlenmesi biçiminde ele alınabilir. Belirli bir davranışı öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenip işe koşulması eğitim durumu olarak tanımlanabilir.

Dizgeli eğitim olabirlik felsefesini temel almaktadır. Olabirlik felsefesindeki temel sayıtlı “her şey olabir” önermesine dayandırılabilir. Doğruyu elde etmede, tek yöntem de pek çok yöntem de olabir. Bu kapsamda, yapılması gereken doğruluk değeri en yüksek önermeyle işe başlamak ve onun çözemediği, gücünün yetmediği yerlerde başka yolları, yöntemleri kullanmak olabir. Bu felsefeye göre eğitim, her öğrenciye göre yeniden düzenlenebileceği gibi, belirli gruplara göre de düzenlenebilir. Ayrıca, öğrenme-öğretme, değerlendirme etkinlikleri de aynı mantıkla çok ya da tek boyutlu olarak ele alınabilir (Sönmez, 2007: 71).

Sönmez tarafından, 1982 yılında önerilen ve geliştirilen dizgeli eğitim modeline göre ders planlarının düzenlenerek uygulandığı birçok araştırma vardır (Emir, 2001; Otacıoğlu, 2005; Piji, 2006; Takkaç, 2007).

Dizgeli eğitim modelinin temel ilkeleri şunlardır:

1. Hiçbir kuram, öğrenme ve öğretmeyi tek başına tümüyle açıklayamamaktadır.
2. Her davranış yani bilişsel, duyuşsal, devinişsel, özellikler tek bir kuram, yöntem ve teknikle bireylere öğretilmemektedir.
3. Her birey aynı davranışı aynı strateji, kuram, yöntem ve taktikle öğrenmemektedir. Aynı davranışı öğrenmek ve öğretmek için her insan farklı yollar kullanabilmektedir; çünkü her insan birbirinden

farklı, aynı zamanda bazı bakımlardan benzer ve çok boyutlu bir varlıktır.

4. İnsan tek bir etkinlikle öğrenememektedir. Pek çok etkinlik bir arada kullanıldığında davranışlar daha kalıcı olabilmektedir.
5. Davranışın düzeyi ve niteliği değiştiğinde farklı strateji, kuram, yöntem teknik ve taktikler, akıl yürütme yolları işe koşulmaktadır.
6. Öğretimde ders değil ünite temel alınabilir ve bu ünitenin etrafında diğer derslerinde hedef davranışları kazandırılabilir.
7. Öğrencilere bilgiyi bulup çıkarma, kullanma ve yeniden üreterek yaratma becerisi kazandırılabilir (Sönmez, 2004: 350-351).

Dizgeli öğretimde öğretmen bir rehberdir. Her türlü öğrenme ve öğretme etkinliğinde genellikle temele öğrenci alınabilir. Öğretmen genellikle öğrencinin bilgiyi bulup çıkarması, anlamlandırması, kullanması ve yeniden yapılandırması için ortamlar düzenlemeli ve olanaklar sunmalıdır.

Bu araştırmanın amacı, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki gitar eğitiminde dizgeli eğitime dayalı gitar dersi öğretim programının geliştirilmesinin öğrencilerin gitar dersine yönelik başarı düzeyleri üzerindeki etkisini saptamaktır. Araştırmanın, ele alınan boyutu ile üniversite lisans düzeyinde gitar eğitiminde uygulanabilir bir program örneği oluşturması bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

Dizgeli eğitime dayalı gitar dersi öğretim programının öğrencilerin başarı düzeyine etkisi nedir?

Alt problemler

1. Deney grubu başarı testi öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Deney grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Kontrol grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Deney grubu başarı testi sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark var mıdır?

Sayıtlar

1. Örneklem evreni temsil etmektedir.

2. İzlenen yöntem araştırma problemini çözmek için uygundur.
3. Başarı testi bu araştırma için yeterince geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında gitar eğitimine başlamış ve 2008- 2009 eğitim-öğretim yılında gitar eğitimine devam öğrenciler ile,
2. Araştırmanın bağımlı değişkenini dizgeli eğitim modeline göre hazırlanmış 14 üniteyi kapsayan öğretim programı ile sınırlandırılmıştır.
3. Dizgeli eğitim modeline dayalı hazırlanan gitar dersi öğretim programının bilişsel alan düzeyi ile sınırlandırılmıştır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, dizgeli eğitime dayalı gitar dersi öğretim programının öğrencilerin başarı düzeyine etkisini saptamak için deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen modeline göre tasarlanmıştır.

Öntest-sontest kontrol gruplu desende, ilk olarak daha önce belirlenen denek havuzundan seçkisiz atama yöntemi ile iki grup oluşturulur. Gruplardan biri deney diğeri kontrol grubu olarak seçkisiz bir şekilde belirlenir. Daha sonra iki grupta yer alan deneklerin uygulama öncesinde bağımlı değişken ile ilgili ölçümleri alınır. Uygulama sürecinde ise, etkisi test edilen deneysel işlem deney grubuna verilirken, kontrol grubuna verilmez (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009). Diğer bir değişle, kontrol grubuna herhangi bir etkide bulunmaz ve kontrol grubundaki öğrenciler ile normal olarak gerçekleştirilen öğretmen merkezli öğretim etkinlikleri sürdürülürken, deney grubundaki öğrencilerle ise etkisi test edilen deneysel işlem yolu ile öğretim etkinlikleri sürdürülür. (Erözkan, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu (N=10), Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2008-2009 eğitim-öğretim yılında gitar eğitimine devam eden ikinci,

üçüncü ve dördüncü sınıf gitar öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde ilgili gitar öğretim elemanının görüşleri esas alınmış; bu doğrultuda, çalışma grubu ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta, aynı öğretim elemanından öğrenim gören, benzer seviyedeki bireysel çalgı gitar öğrencilerinden oluşturulmuştur. Gitar öğrencilerinin denklikleri incelendikten sonra, yansız atama yöntemiyle (random) deney (n=5) ve kontrol (n=5) grupları oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında 14 haftalık dizgeli öğretime göre hazırlanan gitar dersi eğitim programı deney grubuna uygulanırken; kontrol grubuna deneysel yöntemin gereği olarak herhangi bir etkide bulunulmamış ve normal olarak gerçekleştirilen öğretmen merkezli öğretim etkinlikleri ile eğitim-öğretim sürdürülmüştür. Her iki grupta deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma yöntemine dayalı olarak, gitar dersi programı çerçevesinde bilişsel alana yönelik belirlenen hedef ve davranışların ölçülmesine ilişkin araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ölçme aracı olarak kullanılmıştır. Başarı testi, (1-) Kavramlar Bilgisi, (2-) Sınıflama Bilgisi, (3-) İlkeler Bilgisi, (4-) İlkeleri Açıklayabilme ve (5-) İlkeleri Kullanabilme olmak üzere beş alt boyutu içermektedir. Çoktan seçmeli ve beş seçenekli olarak hazırlanan testte her sorunun bir doğru cevabı vardır. Başarı testinin oluşturulmasında uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Oluşturulan 58 maddelik başarı testi geçerlik ve güvenirlik hesaplamaları için, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (GSEABD) ve Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi GSEABD’de gitar öğrenimi gören 66 öğrenciye uygulanmıştır.

Güvenirlik testte yer alan soruların birbirleri ile olan tutarlılığını ve kullanılan ölçeğin ilgililenen sorunu ne derece yansıttığını ifade eder. Soru grubunun güvenirliğini test etmek için Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı kullanılır. Cronbach Alpha Katsayısı’nın 0,70 ve daha fazla olması soru grubunun güvenilir olduğunu ve gerekli diğer analizler için kullanılabileceğini gösterir (Kalaycı, 2006). Testin puanlamasında doğru (1), yanlış (0) olmak üzere iki dereceli puanlama yapılmıştır. Testin iç tutarlık hesaplarına ilişkin madde analizi yapılmıştır. Bu sonuca göre testin on altı maddesi elenerek kırk iki maddenin ayırt edici olduğu saptanmıştır.

Tablo 1. Başarı Testi İç Tutarlılık Sonuçları

n	n (madde sayısı)	\bar{x}	ss	r
66	42	14.83	5.958	0,779

Bu sonuca göre, başarı testinin Cronbach Alpha katsayısı 0.779 olarak hesaplanmış, buna bağlı olarak başarı testinin beklenen yeterlilikleri ölçtüğü kararına varılmıştır. Bu bağlamda, başarı testi 42 maddelik bir test haline gelmiştir. Başarı testi uygulama öncesi ve sonrası çalışma grubuna (N=10) uygulanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada değişkene ait deney ve kontrol gruplarından elde edilen öntest ve sontest verilerinin çözümlemesinde ilişkili grup Wilcoxon testi kullanılmıştır. Bu test ile, uygulanan eğitim sonucunda, deney ve kontrol gruplarının araştırmanın bağımsız değişkenleri açısından nasıl bir gelişme gösterdiği belirlenmiştir. Böylece, bağımsız değişkenlerin her birinden elde edilen gelişim dereceleri, birbirleriyle karşılaştırılarak, iki gruptan hangisinin bağımsız değişkenler açısından daha fazla gelişme kaydettiği belirlenmiş ve ortaya konmuştur. Ayrıca araştırmada belirlenen bağımsız değişken yönünden, deney ve kontrol gruplarının deney öncesi denklemlerini ve deney sonrası ulaştıkları son seviyeleri belirlemek amacı ile, öntestler ve sontestler üzerinde tek yönlü sınamayı gerçekleştirebilmek için ilişkisiz grup Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Sonuç olarak hangi grubun deney sonunda daha yüksek seviyeye ulaştığı belirlenmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın Alt problemler sırasına göre veriler tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Alt Problem 1 İle İlgili Bulgular ve Yorum

Deney grubu başarı testi öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 2. Grupların Başarı Testi Toplam Öntest Puanlarına Göre Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Deney	5	5.30	26.50	11.500	-.219	.827
Kontrol	5	5.70	28.50			

Grupların başarı testi öntest puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p > .05$); bu sonuca göre, deney ve kontrol gruplarının başarı testi öntest toplam puanları açısından denk oldukları görülmektedir.

Alt Problem 2 ile ilgili Bulgular ve Yorum

Deney grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 3. Deney Grubunun Başarı Testi Toplam Öntest-Sontest Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Deney Grubu Sontest- Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	-2.023	.043*
Pozitif Sıra	5	3.00	15.00		
Eşit	0	-	-		

* $p < .05$

Deney grubunun başarı testi toplam öntest-sontest puanları arasında yapılan Wilcoxon testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < .05$). Bu sonuca göre dizgeli eğitime dayalı uygulanan öğretim programının deney grubunun başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğu görülmektedir.

Alt Problem 3 İle İlgili Bulgular ve Yorum

Kontrol grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 4. Kontrol Grubunun Başarı Testi Toplam Öntest-Sontest Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Kontrol Grubu Sontest- Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	2	1.75	3.50	-.272	.785
Pozitif Sıra	1	2.50	2.50		
Eşit	2	-	-		

Kontrol grubunun başarı testi toplam öntest-sontest puanları arasında yapılan Wilcoxon testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Bu sonuca göre, var olan normal sürece göre eğitim alan kontrol grubunun eğitim öncesi ve sonrası başarı düzeylerinde anlamlı bir artışın olmadığı görülmektedir.

Alt Problem 4 İle İlgili Bulgular ve Yorum

Deney grubu başarı testi sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 5. Grupların Başarı Testi Toplam Sontest Puanlarına Göre Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Deney	5	8.00	40.00	.000	-2.627	.009*
Kontrol	5	3.00	15.00			

*p<.05

Grupların başarı testi toplam sontest puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<.05). Bu sonuca göre, sıra ortalamaları dikkate alındığında, on dört haftalık bir deneysel çalışma sonucunda dizgeli eğitime dayalı öğretim programının uygulandığı deney grubunun, böyle bir programın uygulanmadığı kontrol grubuna göre başarı düzeylerinin anlamlı derecede yükseldiği görülmektedir. Bu bulgu, öğretim programının gitar öğrencilerinin başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Sonuç

Bu araştırmada, müzik eğitimi anabilim dalı gitar öğrencilerine dizgeli eğitime dayalı bir öğretim süreci uygulanmış, yapılan bu öğretim sonucunda öğrencilerin gitar dersi başarı düzeylerinde gelişim olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Bu araştırmada çözümü aranan problem; “Dizgeli eğitime dayalı gitar dersi öğretim programının öğrencilerin başarı düzeyine etkisi nedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Alt Problem 1 İle İlgili Sonuçlar

Deney grubu başarı testi öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Dizgeli eğitime dayalı olarak gitar öğrenimi gören deney grubundaki öğrencilerle, var olan normal sürece dayalı gitar öğrenimi gören kontrol grubu öğrencilerine deney öncesi uygulanan başarı testinden elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen ilişkisiz grup Mann Whitney U testi sonucunda, deney ve kontrol grubu öntest başarı testi puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuca göre, her iki gruptaki öğrencilerin deneye başlangıç aşamasındaki başarı düzeylerinde fark olmadığı belirlenmiştir.

Alt Problem 2 İle İlgili Sonuçlar

Deney grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Dizgeli eğitime dayalı olarak gitar öğrenimi gören deney grubundaki öğrencilere, deney öncesi ve deney sonrasındaki başarı düzeylerine ilişkin uygulanan başarı testinden elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen Wilcoxon işaretli sıralar testi sonucunda, deney grubu öntest-sontest başarı testi toplam puanları arasında .05 düzeyinde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre, deney grubunun görmüş olduğu eğitim sonunda başarı düzeylerinde artış olduğu gözlenmektedir.

Alt Problem 3 İle İlgili Sonuçlar

Kontrol grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Var olan normal süreçte gitar öğrenimi gören kontrol grubundaki öğrencilere, deney öncesi ve deney sonrasındaki başarı düzeylerine ilişkin uygulanan başarı testinden elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen Wilcoxon işaretli sıralar testi sonucunda, kontrol grubu öntest-sontest başarı testi toplam puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Bu sonuca göre, var olan normal süreçte öğrenim gören kontrol grubu öğrencilerinin başarı düzeylerinde farklılaşma olmadığı belirlenmiştir.

Alt Problem 4 İle İlgili Sonuçlar

Deney grubu başarı testi sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark var mıdır?

Dizgeli eğitime dayalı olarak gitar öğrenimi gören deney grubundaki öğrencilerle, var olan normal sürece dayalı gitar öğrenimi gören kontrol grubundaki öğrencilere deney sonrası uygulanan başarı testi puanlarından elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen ilişkisiz grup Mann Whitney U testi sonucunda, deney ve kontrol grubunun sontest başarı testi toplam puanları arasında, deney grubunun lehine .05 düzeyinde anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre, dizgeli eğitime dayalı uygulanan öğretim programının, deney grubu öğrencilerinin başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğu görülmektedir.

Tartışma

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin olarak başarı testi puanlarından elde edilen analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarının gitar dersi

başarı düzeyleri arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.

Eğitimin farklı alanlarında dizgeli eğitime dayalı geliştirilen öğretim programlarının öğrencilerin başarısı üzerindeki etkisini saptamaya ilişkin yapılan araştırmalar incelendiğinde, eğitim-öğretim etkinlikleri sonucunda öğrencilerin başarı düzeylerinde anlamlı derecede artışlar olduğu görülmektedir.

Otacıoğlu (2005) araştırmasında, programlandırılmış (dizgeli) eğitim modeline göre, piyano eğitimi alanında birinci sınıf güz dönemi piyano dersine yönelik bir öğretim programı geliştirmiş, dizgeli eğitime dayalı piyano öğretiminin klasik piyano öğretimine dayalı olarak verilen piyano dersinden daha etkili ve geliştirici olduğunu saptamıştır. Diğer taraftan Piji (2006) çalışmasında müzik öğretmenliği programlarında yer alan ve toplu ders olarak işlenen “eşlik” dersi için dizgeli eğitim modeline göre öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen yöntemine dayalı olarak bir öğretim programı hazırlamış ve dizgeli eğitime dayalı eşlik dersinin klasik öğretime dayalı olarak verilen eşlik dersinden daha etkili ve geliştirici olduğunu ortaya koymuştur.

Bu araştırmada bireysel çalgı gitar öğrencilerinde oluşan deney grubuna dizgeli eğitim modeline dayalı, bireysel çalgı gitar eğitimine uygun olarak hazırlanmış bir öğretim programı uygulanmış; geniş gruplarla ya da küçük gruplarla yapılan çalışmaların yanında dizgeli eğitim modeline dayalı bireysel olarak yapılan gitar dersi eğitim etkinliklerinin nasıl uygulanacağını incelenmesine olanak sağlanmıştır.

Müzik öğretmenliği lisans programlarında yer alan, farklı derslere ve seviyelere göre gerçekleştirilen araştırmalardan elde edilen sonuçlar; bu araştırma kapsamında bireysel gitar dersinin içeriğine yönelik dizgeli eğitim modeline göre hazırlanan öğretim programından elde edilen sonuçları ve dizgeli öğretimin müzik eğitiminin farklı alanlarına yönelik uygulamalar içinde etkili ve kullanılabilir bir program modeli olduğunu destekler niteliktedir.

Araştırmada gitar öğrencilerinin başarı düzeylerini arttırmaya yönelik dizgeli eğitime göre hazırlanan öğretim programı modelinin araştırma sonuçlarına dayalı olarak öğrencilerin bilişsel alan gelişimlerine yönelik hedeflenen kazanımları gerçekleştirmelerinde etkili bir program modeli olduğu söylenebilir.

Öneriler

Gitar eğitiminde dizgeli eğitime dayalı geliştirilen öğretim programı gitar dersi için uygulanabilir bir programdır ve öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmaktadır. Bu nedenle dizgeli eğitime dayalı hazırlanan öğretim programı gitar eğitiminde bilişsel alana yönelik başarı düzeyinin artırılmasında etkili bir araç olarak kullanılabilir. Bu bağlamda, gitar dersi öğretim programları tüm dönemleri kapsayacak şekilde dizgeli eğitim modeline göre hazırlanabilir.

Bununla birlikte öğrencilerin dizgeli eğitimle ilgili görüşlerinden yararlanılarak gitar dersine ilişkin yeni ve uygun öğrenme-öğretme teknikleri denenip geliştirilmeli; çalgı eğitimine yönelik alan öğretmenlerine dizgeli eğitimin nasıl kullanılacağı hizmet içi eğitim kapsamında uygulamalı olarak öğretilmelidir. Buna ek olarak diğer çalgılara ve farklı düzeylere yönelik yeni araştırmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Emir, S. (2001), Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yaratıcı Düşünmenin Erişi Ve Kalıcılığa Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erözkan, A. (2007). Bilimsel araştırmalarda yöntemler. D. Ekiz (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri (99-123). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Çilden, Ş. (2006), "Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İncelenmesi", Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu (s. 541-547), Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Kalaycı, Ş. (2006), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara: Asil Yayınevi.
- Otacıoğlu, S. G. (2005), Müzik Öğretmenliği Piyano Eğitimi Dersi İçin Bir Model Denemesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Piji, D. (2006), Dizgeli Öğretime Göre Geliştirilen Eşlik Dersi Programının Akademik Başarıya, Tutuma, Yeterlik Algısına Ve Kalıcılığa Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sönmez, V. (2007), Öğretim İlke Ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2004), Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı (11. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Takkaç, A. (2007), Dizgeli Eğitimin Sosyal Bilgiler Dersinde 5. Sınıf Öğrencilerinin Erişilerine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yokuş, T. / Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. 1, (2010): 139-156

Uçan, A. (2005), Müzik Eğitimi (3. Baskı), Ankara: Evrensel Müzikeyi.

YÖK (1998), Müzik Öğretmenliği Lisans Programı,

http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ogretmen_yetistirme_lisans/muzik.doc

web

adresinden 11 Mayıs 2007 tarihinde edinilmiştir.

EK 1: BAŞARI TESTİ (Örnek; 5 madde)

BAŞARI TESTİ

YÖNERGE:

Bu test, bireysel çalgı gitar öğrencilerinin gitar dersi ile ilgili bilgilerini ölçmek amacı ile hazırlanmıştır. Test soruları çoktan seçmelidir ve her soru beş seçenek içermektedir. Bu seçeneklerden yalnızca bir tanesi doğrudur. Lütfen soruları dikkatlice okuyup, doğru cevabı daire içine alınız. Cevaplama sırasında göstereceğiniz özen ve yardımlarınızdan dolayı teşekkür eder, başarılar dilerim.

Araştırma Görevlisi Tuba YOKUŞ
Marmara Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

I. BÖLÜM KAVRAMLAR BİLGİSİ

1. “Her müzikal sesin - - - olmak üzere dört belirgin niteliği vardır.” ilkesinde boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangileri gelmelidir?
A) aktarım, tını, gürlük, melodi
B) ton, akor, kadans, arpej
C) melodi, armoni, ritim, tını
D) gürlük, uzam, yükseklik, tını
E) ritim, yükseklik, ton, uzam
2. Aşağıdaki süslemelerden hangisi günümüz nota yazısında kullanılmamaktadır?
A) Acciacature
B) Glissando
C) Trill
D) Appoggiature
E) Arpeggiation
3. Aşağıdakilerden hangisi barok dönem müzik biçimlerinden biri değildir?
A) Varyasyon
B) Füg
C) Concerto grosso
D) Suit
E) İmpromptu

4. Aşağıdaki müziksel ifade biçimlerinden hangisi klasik dönemde belirginleşmiştir?

- A) Terrace
- B) Contour
- C) Rubato
- D) Rasguado
- E) Golpe

5. Aşağıdaki pasajlardan hangisinde uzun appoggiature süslemesi kullanılmıştır?

Diğer sayfaya geçiniz.

EK 2: GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (Örnek; Ünite 1: 4/9 sayfa)

**Ünite 1 İki diyezli majör ve minör dizi
GÜNLÜK DERS PLANI**

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Dersin Adı: Gitar

Sınıf: 2

Ünite Adı: İki diyezli majör ve minör dizi

Süre: 1 saat

Öğrenme-öğretme strateji ve yöntemi: Programlandırılmış öğretim.

Kaynak kitaplar: A. Shearer: Guitar Scales and Arpeggios: Grades 1-5, Classic Guitar Technigue I-II (Slur, Ornament and Reach Development Exercises); Arenas: II-VI; Sökmen, Küçükay, Kesikli: Gitar Eğitimi II, Z. Aydın: Klasik Armoni (Gitar Uygulamalı).

Araç ve gereçler: Gitar, ayaklık, nota sehpası, metronom, nota metaryeli, müzik defteri

KONUNUN ÖRÜNTÜSÜ

Re majör ve si minör dizi

Re majör ve si minör arpej

Re majör ve si minör akor ve çevrimleri

Re majör ve si minör ana/tonal akorlar ve bağlantıları (temel kadans kalıpları)

İlgili tonlarda üçlü ve oktav aralıklarla egzersiz çalışmaları

ANA NOKTA

Re majör ve si minör dizi, arpej, akor ve çevrimleri, ana/tonal akor bağlantılarının (temel kadans kalıplarının) öğrenilmesi.

YARDIMCI NOKTALAR

Re majör ve si minör dizi, arpej, akor ve çevrimleri, ana/tonal akor bağlantıları ile ilgili çalışmaların yapılması.

HEDEF 1: Re majör dizi, arpej, akor ve çevrimleri, ana/tonal akor bağlantıları ile ilgili ilkeler bilgisi

Davranışlar:

1. Re majör dizisinin ve arpejinin parmak numaraları ve pozisyon geçişi ile ilgili ilkeleri söyleme-yazma
2. Re majör akor ve çevrimleriyle ilgili ilkeleri söyleme-yazma

3. Re majör ana/tonal akorlar ve bağlanışları ile (I-IV-I; I-V-I; I-IV-V-I) ilgili ilkeleri söyleme-yazma

HEDEF 2: Re majör dizi, arpej, akor ve çevrimleri, ana/tonal akor bağlanışları ile ilgili çalışmalarını istenilen nitelikte, sürede ve yeterlikte yapabilme

Davranışlar:

1. Re majör dizisini ve arpejini iki oktav içerisinde doğru parmak numaraları ile çalma
2. Re majör akor ve çevrimlerini doğru parmak numaralarıyla çalma
3. Re majör ana/tonal akorlar ve bağlanışlarını (I-IV-I; I-V-I; I-IV-V-I) doğru parmak numaralarıyla çalma
4. Re majör tonunda üçlü ve oktav ve aralıklarla ilgili egzersizleri doğru parmak numaraları ile çalma
5. Egzersizleri istenilen metronom hızında çalma
6. Egzersizleri ritmik olarak doğru çalma
7. Egzersizleri akıcı bir biçimde çalma

HEDEF 3: Si minör dizi, arpej, akor ve çevrimleri, ana/tonal akor bağlanışları ile ilgili ilkeler bilgisi

Davranışlar:

1. Si minör dizisinin ve arpejinin parmak numaraları ve pozisyon geçişi ile ilgili ilkeleri söyleme-yazma
2. Si minör akor ve çevrimleriyle ilgili ilkeleri söyleme-yazma
3. Si minör ana/tonal akorlar ve bağlanışlarıyla (I-IV-I; I-V-I; I-IV-V-I) ilgili ilkeleri söyleme-yazma

HEDEF 4: Si minör dizi, arpej, akor ve çevrimleri, ana/tonal akor bağlanışları ile ilgili çalışmalarını istenilen nitelikte, sürede ve yeterlikte yapabilme

Davranışlar:

1. Si minör dizisini ve arpejini iki oktav içerisinde doğru parmak numaralarıyla çalma
2. Si minör akor ve çevrimlerini doğru parmak numaralarıyla çalma
3. Si minör ana/tonal akorlar ve bağlanışlarını (I-IV-I; I-V-I; I-IV-V-I) doğru parmak numaralarıyla çalma
4. Si minör tonunda üçlü ve oktav aralıklarla ilgili egzersizleri doğru parmak numaraları ile çalma
5. Egzersizleri istenilen metronom hızında çalma

6. Egzersizleri ritmik olarak doğru çalma
7. Egzersizleri akıcı bir biçimde çalma

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

1. **DİKKATİ ÇEKME:** Öğretmenin, “Nasıl bir model olursa olsun, bir müzik parçasına biçim kazandıran temel öğeler nelerdir?” sorusunu öğrencilere sorması. Doğru yanıtlayanlara pekiştirici vermesi. Yanıtları düzeltmesi, eksikleri tamamlaması,

2. **GÜDÜLEME:** Öğretmenin “dizi, arpej, akor ve akor bağlantıları çalışmaları; parmakların güçlenmesi, yatay ve dikey düzenlemelerin gruplanabilmesi ve daha sonra ele alınacak eserlerin melodik ve armonik yapılarında yan fikirlerin ve detayların tanımlanmasında, bilginin organize edilmesi ve hatırlanmasına yardımcı olması bakımından önemlidir” demesi. “Sizce bu türdeki teknik çalışmalar gitar çalmada ayrıca ne tür kolaylıklar sağlayabilir?” diyerek öğrencilerin tartışmalarını istemesi.

3. **GÖZDEN GEÇİRME:** Bu ünitenin sonunda, re majör, si minör dizi, arpej, akor, akor çevrimleri ve ana/tonal akor bağlantılarıyla ilgili çalışmaları uygulayabilecek, ilgili tonlarda yazılmış eserlerde ezgisel ve armonik yapılarla ilişkin parmak numaraları, pozisyon geçişleri ve müziksel fikirleri organize edebileceksiniz.

4. **DERSE GEÇİŞ:** “Bu konu ile ilgili çalışmaları yaparken sizin için önemli olan anahtar noktaları söylemenizi istiyorum. Anlamadığınız yerler olursa tekrar gözden geçirebiliriz.” demesi ve aşağıdaki etkinlikleri sırasıyla yapması.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

ETKİNLİKLER

1. Öğretmenin re majör tonunun hangi değiştiricileri aldığını sorması ve bunu ne yolla bulduklarını söylemelerini istemesi. Diğer yolların tartışılması ve öğretmenin “sizin için re majörün aldığı değiştiricileri hatırlamanın en kolay yolu hangisi?” diye sorması. Dizi ve arpejin parmak numaraları ve pozisyon geçişi ile ilgili ilkeleri anlatması ve farklı pozisyon geçişlerini öğrencilerle tartışması.
2. Re majör temel durumda akor ve çevrimlerini yazarak (dar pozisyonunda) açıklaması. Akorların porte üzerindeki görünümünü (çizgide ya da aralıkta

olma durumu) üzerine öğrencilerle tartışması. Akor durumları ile porte üzerindeki görünüşleri arasında ilişki kurması. Her bir duruma ilişkin örnek vermesi.

3. Re majör akor ve çevrimleri ile ilgili anlatamadığım yer var mı? diye sorması. Varsa tekrar açıldayıp yeni bir örnek vermesi.
4. Öğretmenin Re majör dizinin I. (re majör), IV. (sol majör) ve V. (la majör) derecesi üzerinde temel durumda akor kurması. I. derece/Tonik akorunun re majör; IV. derece/Subdominant akorunun sol majör; V. derece/Dominant akorunun la majör olduğunu söylemesi. Müziksel düzenlenme içerisinde armonik yapıların farklı kombinasyonlarda sıralandığına dikkat çekmesi ve öğrencilerden farklı akor kombinasyonları kurmalarını istemesi. Buldukları kombinasyonları daha önceki bilgileri doğrultusunda isimlendirerek anahtar kavramları oluşturmalarını istemesi. I-IV-I; I-V-I; I-IV-V-I bağlantılarını anlatması. Akorların bağlantıları ile ilgili ilkeleri açıklaması. “Bu bilginin sizin için anlam ve önemi nedir?” diye sorması.

ARA ÖZET: Öğretmenin, “ Re majör dizi, arpej, akor ve çevrimleri ve akor bağlantılarıyla ilgili ilkeleri öğrendiniz. Bu bilgiler bir sonraki çalışmamız için faydalı olacaktır” demesi.

ARA GEÇİŞ: Öğretmenin, “Şimdi, bu ilkeleri çalarak uygulayacağız ve pekiştireceğiz” demesi. Aşağıdaki etkinlikleri sırasıyla yapması.

ETKİNLİKLER

1. Öğretmenin öğrencilerden re majör dizisini ve arpejini iki oktav içerisinde doğru parmak numaralarıyla çalmalarını istenmesi.
2. Öğrencilerden re majör akor ve çevrimlerini doğru parmak numaralarıyla çalmalarını istemesi.
3. Doğru yapanlara pekiştireç vermesi, yanlışları düzeltmesi, eksikleri tamamlaması.
4. Öğretmenin, Re majör ana/tonal akorlar ve bağlantılarını (I-IV-I; I-V-I; I-IV-V-I) öğrencilerin doğru parmak numaralarıyla çalmalarını sağlaması.
5. Öğretmenin öğrencilerden re majör tonunda üçlü ve oktav aralıklarla ilgili egzersizleri doğru parmak numaraları ile çalmalarını istemesi.

İŞLEM BASAMAKLARI

- I. Egzersizleri doğru parmak numaraları ile çalışma
- II. Egzersizleri istenilen metronom hızında çalışma
- III. Egzersizleri ritmik olarak doğru çalışma